

Nyelvezet

VISSZHANG - LXVIII. évfolyam, 2. szám, 2024. január 12.

A szavak háborús kiszolgáltatottságáról írt cikkében a Ferencz Mónika – Szili Noémi szerzőpáros az izraeli–palesztin konfliktusról megjelent írások többségét felszínességgel, egyoldalúsággal vádolja ([ÉS, 2023/49., dec. 8.](#)). Hogy ebben igazuk van-e, azzal most nem foglalkozom, miként a tárgyi-történeti tévedésekkel sem, amelyek egy részére az előző lapszámban Bodansky György ([Tisztázás, 2024/1., jan. 5.](#)) és Márton László (Montpellier) ([Álruhában](#), uo.) mutatott rá. Amiről írok, az az írás nyelve, a szavak és kifejezések tendenciózus használata, vagyis épp az, amit a szerzők másoknak kioktató stílusban felrónak. Holott épp az ő szövegük szolgál tanulságos példatárul az általuk kárhozottatott felszínes-egyoldalú fogalmazásmódra, a szavak háborús kiszolgáltatottságára. Csak néhány példa a sokból:

„1948-ban Izrael kikiáltotta a függetlenségét, ezzel egy időben kezdetét vette az izraeli-arab háború, amelyben öt arab állam harcolt a gyarmatosítás ellen.” Gyarmatosítás? Valóban ez lenne a pontos, objektív kifejezés az ENSZ-határozattal létrejött Izrael Állam megalakulására? Gyarmatosítás alatt nem ezt szoktuk érteni. Ha Izrael 1948-ban gyarmatosította a területeket, akkor megalakulása óta minden ellene indított támadás gyarmati felszabadító harc.

„A megmaradt két – egymástól elválasztott – palesztin területet 1967-ben a hatnapos háború eredményeként Izrael katonai megszállás alá vette, lehetővé téve telepeseik benyomulását.”

Mivel a szerzők azt vetik kollégáik szemére, hogy nem foglalkoznak a történések történelmi háttérével, esetleg megemlíthették volna, hogy a hatnapos háborúban megtámadták Izraelt, s ezt követően, a támadást visszaverve szállta meg – „vette megszállás alá” – a palesztin területeket.

„2005-ben Izrael népeségpolitikai okokból kivonult a Gázai övezetből.” „Népeségpolitikai okok?” Kifejtés híján csak találgathatunk.

„Az októberi események értelmezésekor, beleértve a Hamász által magára vállalt mézárálást (...), alapvetésnek kellene lennie, hogy tudomásul vesszük, a most kialakult helyzethez, ahogy az elmúlt években megszaporodó terrortámadásokhoz is, olyan politikai döntések és főként gazdasági terjeszkedések is hozzájárultak, melyeket az izraeli vezetés mellett mind az Egyesült Államok, mind Európa és az Egyesült Királyság átgondolatlanul hozott meg.” „Októberi események” – ismerős megfogalmazás, bár a „sajnálatos” jelző ezúttal hiányzik előle. A Hamász a mézárálást *magára vállalta?* Nem *elkövette?* Ugyanígy azt is írhatták volna: „a nácik magukra vállalták a Holokausztot”. Amúgy a nácizmus hatalomra jutásához, s vele a Holokauszthoz is köztudomásúan hozzájárultak az antifasiszta hatalmak által hozott „átgondolatlan politikai döntések”, de mit jelent az, hogy „alapvetésnek kellene lennie, hogy ezt tudomásul vesszük”? A bűnökért való felelősség szétterítését, relativizálását?

A szavak valóban kiszolgáltatottak, háborúban még fokozottabban, mint békeidőben. De ennyire...